

Já jsem s vámi – jděte po všem světě

Převod materiálu
Rut Brodská
Pořadí v lekci
29

Téma

Ježíš tu je s námi... a bude.

Cíl

- Dětí uslyší Ježíšovo: nebojte se a budu s vámi pořád.
 - Dětí uslyší, že je tu vzkříšený přítomen jinak.
 - Dětí uslyší o tom, že strach se může proměnit v radost.
-

Pro učitele

Biblický text: Mt 28

Výkladové poznámky

Postavy

- **Marie z Magdaly a „jiná Marie“** (matka Jakuba a Josefa) byly přítomny už Ježíšovu ukřižování i uložení do hrobu. Nyní přichází, aby se podívaly. Nenesou vonné masti, aby pomazaly tělo, nýbrž přichází, aby držely jakousi vigilií. Zároveň se stanou apoštolkami apoštola, když jim přináší od Ježíše zprávu, že se mají za ním vydat do Galileje.
- Vojáci, kteří drží stráž celou noc, se nyní těsují strachem a jsou jako mrtví. Matouš si zde pohrává s tím, kdože je zde v přebýhu mrtvý? Vojáci, anebo ten, který je za mrtvého považován?
- Na konci přebýhu se na rozkaz velekněží stávají hlásknými troubami a mají šířit fámu o tom, že uředníci v noci ukradli Ježíšovo tělo.
- Na zemi nastává velké zemetřesení, neboť sestupuje anděl, který odvaluje kámen a otevírá tím hrob. Jeho vzezření bylo jako blesk — něco, co nám nahání strach, zakrýváme si před tím oči a tím pádem nedokážeme do detailu popsat, jak vlastně vypadá. Celé se to odehraje před očima žen a za přítomnosti římských vojáků. Anděl promlouvá a uklidňuje ženy, zatímco roztřesených vojáků si nevšímá. Podstatná část jeho řeči je opakováním toho, co už předtím uředníkům řekl Ježíš.
- S prvními, se kterými se Ježíš potká, jsou ženy. Nechá na sebe sáhnout (srov. J 20,17) a ony se ho dotýkají. Matouš tak podtrhuje židovskou představu těla z mrtvých vzkříšení. Na rozdíl od jiných evangelií zde Ježíš „jen“ mluví, tzn. nevysluhuje VP, nejlí, nežehná. Nejprve ženám opakuje vzkaz anděla pro uředníky, pak mluví na hoře v Galileji k uředníkům.
- **Velekněží a starší** se snaží vzít události do vlastních rukou a změnit je dle hesla: události, které nebyly vhodné, nebyly vůbec a místo nich „se staly jiné“.
- **Jedenáct apoštolů:** řídlovka jednoznačně dosvědčuje, že se poítá i s Petrem (Jidáš chybí), přestože není přímo zmíněn.

Místo

- U hrobu.
- Hora v Galileji: neprozrazuje se její jméno; jde o symbolický význam a souvislost se vším, co se na hoře/horách u Matouše dělo: Kázání na hoře; Pokušení na poušti (třetí pokušení, jehož kulisou je vysoká hora); Proměnění na hoře
- Ježíš zde strávil takřka celý svůj život v Galileji (Nazaret, Kafarnaum, Kana). Obyvatelstvo se odlišovalo např. ve výslovnosti (což prozradilo Petra na nářek velekněze). Pohled Judských na Galilejské možná dobře vystihuje J 1,46: „Z Nazareta? Co odtamtud může vzejít dobrého?“
- Ježíš posílá učedníky do Galileje už cestou do Getsemane; Galilea je tedy zároveň místem, odkud se znovu začíná.
- Cesta přesky mezi Jeruzalémem a Galileou trvá týden.

čas: za rozbesku prvního dne po sobotě.

Další poznámky

- Vzkříšení samo nemá žádné přímé svdky. Matouš ve svém vyprávění předkládá třinácti dvě cesty, dvojí způsob, dva výklady těžké události. Žen, kteréžto v židovském prostředí nebyly příliš reprezentativním vzorem svdka, a ještě k tomu Ježíšových učednic. A podplacených neobjektivních vojáků. Třináct sám je postaven před rozhodnutí, komu uvěřit. A pro Matouše jsou obě způsobů alternativami víry odvislé od důvěry v toho kterého svdka.
- I v kruhu jedenácti učedníků a dokonce přímo při zjevení Vzkříšeného jsou někteří, kteří pochybují. Matouš si tedy nedělá iluze o církvi a dokonce ani o nejužším apoštolském kruhu. Obsahem výpovědi je však i ujištění, že také tito pochybující do církve patří, a dokonce jsou i vysláni zvěstovat světu.
- Matouš vzkazuje všem, kteří by záviděli učedníkům, že to tenkrát bylo snadnější uvěřit (když se jim Vzkříšený přímo ukázal), že i tenkrát to bylo spíše otázkou víry a rozhodnutí, právě tak jako je tomu dnes.
- Závěr evangelia je vždy důležitou výpovědí způsobu celého evangelia. Matouš říká: vše je odvyprávěno, teď je třeba na vás. Následujte. Jděte ke ztraceným ovcím izraelským (10,5–7), znáte první Ježíšův úkol učedníkům. Nyní se dostává úkolu rozšíření — jděte do celého světa.
- Nejste na to však sami — příslibem Kristovy přítomnosti uzavírá Matouš svůj příběh.

Odkazy

Mrázek, Jiří: *Evangelium podle Matouše*. Praha: Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze ve spolupráci s Českou biblickou společností, 2011

Novotný, Adolf: *Biblický slovník*. Praha: Kalich, 1956

Linden, Nico ter: *Král na oslu*. Benešov: Eman, 2011; str. 203, 211

Balderman, Ingo: *Úvod do biblické didaktiky*. Jihlava: Mlýn, 2004

De Boer-van Veen, Arda: *Vragen naar de ander. Een catechetische ontmoeting bij geloven en belijden in de christelijke geloofstraditie*. Leeuwarden: GCO Katechetisch Centrum, 2002

Společně při bohoslužbách

Mezi známé způsoby, jak být při bohoslužbě pospolu, patří liturgické prvky:

- píseň (za doprovodu různých nástrojů),
- tčení,
- přímělné modlitby...

Dále na bázi velikonočních témat:

- Tma/světlo: Uvnitř hrobu / venku před ním (práce se světelným efektem v bohoslužebném prostoru).
- Ticho/slovo: Námě zděšení svatých / Nebojte se; naslouchající ušedníci / promlouvající Ježíš (v promluvách, kázání).
- Smutek (strach) / radost (naděje): bžící Marie za ušedníky; příslib Ježíšovy přítomnosti (v písních, kázání).
- Otevřeně oči / srdce / rozum / duše: Hledání Ježíše v hrobě; snaha veleknží mnit to, co se událo (v promluvách, písních, kázání).
- Je to jinak. (Co se v kostele změnilo?)

Hladový ubrus

Úvod

Od středověku se s poínajícím obdobím Velikonoc objevoval přes bohatě zdobený oltář bílý ubrus. říkalo se mu „hladový ubrus“ a vyjadřoval: pokání, přemítání (kontemplaci). Možná bychom v něm dnes našli ještě jiné důrazy: řistotu; odřikání; soustředění; hlad po nasycení; prázdno, které bude jednou naplněno; atd. Postupem doby se ale bílý ubrus začal proměňovat; objevovaly se na něm výjevy z Ježíšova utrpení. Pak na mnoho let tradice s ubrusem vymizela. Až v roce 1976 se kněží v Německu obrátili na sestry a bratry z té tého světa a požádali je, aby jim ubrus vytvořili. Oni jim nazpátek poslali barevně pomalovaný ubrus s výjevy z Ježíšova ale také z jejich každodenního života. Z pestrobarevného provedení byl jasně řitelný vzkaz: „naděje, kterou jim víra v Krista dává“.

V současné době se ubrus v některých církvích a sborech například země objevuje v období Velikonoc na stole Páně.

Postup

Ubrus může mít hranatý nebo kulatý tvar. Každý z přítomných může dostat svůj vlastní „ubrousek“ anebo můžete vytvořit jeden velký anebo tvořte ve skupinkách a pak uspořádejte výstavku...

Rozdělte ubrus na čtyři stejné velké řásti. Každá řást má svůj příběh a své téma (tedy něco jako zkrácená „křížová cesta“). Níže navržená témata vycházejí z posledních tří probíraných úloh NŠ. Výběr témat je samozřejmě možné změnit a upravit situaci a potřeby vašich skupinek.

Před ztvárněním si o příbězích s dětmi povídejte. Ptejte se: co se stalo?, Kdo jak v příběhu jednal?, Co se stalo dobrého? Prožil/prožívá dnes někdo něco podobného? Co je pro nás z toho důležité...?

1. Petrovo zapření
2. Šimon pomáhá nést kříž
3. Ukřižování
4. Vzkříšení

Pomůcky: Plátno, nebo staří látka ze starého prostěradla; barvy na textil; nůžky; šňůra a kolíčky pro připnutí výstavky hotových výtvarů.

A na závěr: Chtěli byste ubrus třeba někomu poslat?

Program je možné uplatnit různými způsoby:

1) **Vše se odehraje při bohoslužbách.** Pak před kázáním může být úvodní slovo o ubrusu. Kázání se pak skládá ze čtyř řástí odpovídajících čtyřem příběhům ztvárněným na ubrusu. Ke každé řásti je zapotřebí

vést s dětmi rozhovor (může být veden farářem nebo katechetou, viz výše). Slouží to jako inspirace k uchopení ztvárnění příběhu. (Může to být šance pro přítomné se k dětem připojit.)

V záse ztvárňování příběhu dětmi má farář kázání.

Příběhy, pomůcky a zázemí, kde budou děti tvořit, je zapotřebí pečlivě a dopředu nachystat. Stihne-li se vše, můžete hotový ubrus hned při bohoslužbách použít. I myšlenka na tento svět, jejich každodenní život a starosti, lze zapojit třeba do přímluv.

2) **Tvorba ubrusů vzniká mimo bohoslužebné shromáždění.** Úvodní slovo přečíst a seznámit s ním přítomné ještě než děti odejdou. Je rovněž možné s nimi začít rozhovory nad všemi příběhy; do debaty se mohou zapojit i ostatní účastníci bohoslužby. Po skončení nedělky se děti vracejí s hotovými ubrusy.

3) **Vše se odehraje v NS.**

4) **Vše se odehraje při společné chvíli po bohoslužbách** (šance zapojení nejvíce po tu dospělých).

5) **Celý program můžete nechat jako odpolední**, je-li ve sboru zvykem setrvat v tento den spolu i odpoledne.

Pro děti

Předškoláci

Motivace — úvod

Na co hezkého z poslední doby se nejvíce pamatujete? Co hezkého jste prožili? Jaký je váš nejvíce poslední zážitek?

Některou situaci si asi my lidé pamatujeme nejvíce. Utkví nám to, co jsme na vlastní kůži zažili, pamatujeme si vlastní pocity, máme pořízené třeba fotografie, přivezli jsme si odtamtud kámen...

Pamatujete si nějaké slovo, větu? Které vám řekla maminka, babička, tatínek, paní učitelka, pan farář? A dodal(a) a tohle si, milý..., pamatuj.

Můžete vyprávět dle následující osnovy:

- Ježíš byl pohřben.
- Dvě ženy se vydávají na cestu podívat se k hrobu (chtějí tam být s ním).
- Až je prvním poslem se zprávou, že Ježíš v hrobě není a že na něj a učedníky čeká jinde (tedy se nebojte, že by vás nadobro opustil).
- Na cestě za učedníky potkávají Ježíše samotného a ten jim říká totéž (nebojte se, neopustil jsem vás).
- Na hoře v Galilei na něj Ježíš čekal (tak jak řekl).
- Učedníci, ženy a Ježíš se opět setkali a jsou spolu.
- Ježíš jim chce něco říct, nechat důležitý vzkaz, a aby si ho zapamatovali.
- Ježíš bude s nimi, pořád; nikdy si už nebudou muset myslet, cítit, že jsou sami.
- Platí to i pro nás a hlavně abychom na toto nikdy nezapomněli my.

Aktivita

- Zkusit si ticho: Uvést situaci ticha, která je svázaná se strachem, nejistotou, smutkem... a najednou se ozve známý hlas (radost, že nejsme sami).

- Jako se ženy vydaly na cestu do Galileje s tím, že na konci Ježíše spatří, vystříhejte z kartonů šlápoty a připravte po zemi „cestičku“. Děti budou mít za úkol dostat se po nich k jednomu z dětí. Můžete udělat i slepé stezky: rozmístíte po místnosti více dětí a více stezek od „poutníka“ tak, aby nevěděly a na začátku stezky neviděly, která z nich je slepá. S každým dalším poutníkem můžete cestičky přemístěním šlápot změnit.

Mladší školní děti

„Ženy nikomu nic neřekly, neboť se bály...“

Jeho se asi bály? Ženy asi něco pořádně vylekalo? Něco je hodně zaskořilo? Setkaly se s něčím, co neznaly?

(Znají-li děti příběh, můžete si ho s nimi zopakovat, ale nezacházejte do podrobností. Řeká je Matouš v příběhu; ten Markův slouží jako inspirace / odrazový můstek / možnost srovnání. Pokud děti příběh vůbec neznají, nechte je klidně volně fantazírovat...)

Takto končí Marek své vyprávění. Ježíš byl pohřben a třetího dne od pohřbu šly tři ženy k hrobu s vonnými mastmi, aby Ježíšovo tělo pomazaly... Ale Ježíšovo tělo tam nenajdou. Setkají se tam s andělem, který říká, že tam Ježíš není a že mají vyjít uředníkům, aby šli do Galileje. Ale ženy nikomu nic neřekly, neboť se bály... Měly něco uředníkům vyjít, ale protože se bály, neudělaly to.

To evangelista Matouš má konec svého vyprávění jiný. Ten píše, že k Ježíšovu hrobu kráčely dvě ženy a nešly si nic, žádné vonné masti, ale šly tam, aby se podívaly. Možná byly zvědavé, možná tam chtěly zazpívat písničku nebo se ztišit, protože za poslední dny toho zažily opravdu hodně, možná jim Ježíš chyběl a chtěly si tam jemu nejbližší na něho spolu zavzpomínat.

A ejhle, najednou jako by nastalo zemetřesení a kámen od hrobu se odvalil a na něm sedí v zářivém roucho postava hrozná jako blesk. Od ní dostanou za úkol, zaprvé, že se nemají bát (tak to byl asi anděl) a zadruhé vyjít vzkaz uředníkům!: Ježíš tu v hrobě není, ale jde před vámi do Galileje. Běžte a tam se s ním setkáte.

No, kdyby bylo po Markově, tak to vyprávění může skončit. Ale Matoušovo vyprávění tady u strachu nekončí. Sic ho obě ženy rovněž měly. Marie, tak se obě jmenovaly, jdou rychle, takže možná i běžící. Sice se strachem, ale také s velikou radostí.

„A ejhle“, potkají Ježíše. A ten jim opakuje totéž, co slyšely před chvílí: Nebojte se a hlavně běžte to říct uředníkům.

A tak se všichni poase setkali na jedné hoře v Galileji. Tedy asi za týden, protože tak dlouho trvá cesta přesky z Jeruzaléma do Galileje...

A tam jim Ježíš předal svůj vzkaz; slova, která chtěl, aby si navždycky zapamatovali. Už to takhle kdysi probíhalo; že seděli kolem něho na zemi na jednom pahrbku a naslouchali jeho slovům, vyprávěním, příběhům, podobenstvím; to bylo tenkrát, když je povolal za své uředníky a řekl jim, aby ho následovali. Tak teď jim to Ježíš řekl znovu, ještě jednou a že je možné ho následovat, i když tu s nimi fakticky nebude. A že bude s nimi pořád, i když tu fakticky mezi nimi pobývat taky nebude.

„Je to možné? Nějak? Jak?“

...mohou se říst právě jeho slova, vyprávění, podobenství; mohou se zpívat písně; můžeme si jeho slova zapamatovat; můžeme naslouchat, jestli nezaslechneme jeho tichý hlas; máme pomáhat kamarádům (protože to on říkal); máme mu říkat o všem, co nás tíží; máme mít radost, když ji druhý má... a vyprávět si o něm a jeho příběhu pořád a dokola a to vlastně i teď děláme...

No, a pak v tom p?íbh?hu byli ještě vojáci. Ti, co celou noc na prosbu velekn?ží a zákoník? a p?íkaz Piláta hlídali Ježíš?v hrob. Možná k ránu už tak lehce pod?imovali, když to k hrobu došly ženy a spustilo se to zem ?t?esení. Matouš píše, že byli strachem bez sebe a strnuli jako mrtví. A ejhle, když ženy odešly, nev?d?li, co si s tím mají po?ít. Hlídat hrob? Když je otev?ený a nikdo v n?m...? A tak n?kte?í z nich odešli do m?sta za velekn?žími a staršími a všechno jim vypráv?li. Ti se pak chvíli radili. A k voják?m se vrátili se dv?ma úkoly: nejprve p?ijmout zna?nou ?ást pen?z (asi to nebyli and?lé), a za druhé budou všude roztrubovat, že Ježíšovo t?lo si v noci odnesli z hrobu jeho u?edníci. A až to budete vypráv?t, ?íkejte, že jste spali a o ni?em jste zkrátka nev?d?li. A tak vojáci odešli zase pry? a úkoly plnili tak?ka na jedni?ku. Zv?st se ší?ila a ší?ila a možná z toho n?co dozn?lo až do dneška, protože se mezi lidmi stále povídá, že Ježíš nebyl vzk?íšen, nýbrž že si jeho t?lo odnesli nataj?a?ku jeho u?edníci.

Aktivita viz *P?edškoláci, Starší školní v?k*.

Starší školní d?ti

Vypráv?ní viz *Mladší školní v?k*.

Tipy na rozhovory, hravé aktivity, práce s Biblií

- Budoucnost: Zamyslete se nad tím, co byste cht?li, až vám bude 25 let. Vše, co se skute?n? bude odehrávat, až bude d?tem 25let, je v rukách Božích. Mohou se ale už dnes zastavit nad tím, co by cht?ly, aby bylo; ?emu p?ikládají d?ležitost a kam nasm?rují svou v?li. Zda a jak u?edníci nesli Ježíš?v vzkaz pro sebe i do sv?ta, rovn?ž záleželo na nich. Otázkami se m?žete dostat i k tomu, zda budou/cht?jí chodit do kostela) Budete studovat? Pracovat? Budete žít sami nebo mít partnera? Kde budete bydlet? Chcete mít kamarády ze sou?asn? školy? ?emu byste cht?li v?novat sv?j volný ?as? Budete navšt?vovat rodi?e? Budete slavit se sourozenci narozeniny? atd.
- Asocia?ní dopl?ova?ka: Doprost?ed hrací desky na scrabble napište slovo Velikonoce. A tvo?te další související slova se svátkem Velikonoc podle pravidel hry scrabble.
- Existují jiné biblické p?íbh?hy podobné tomuto novozákonnímu? „Elijáš — znáte jeho p?íbh?h? Byli tam n?jací sv?dkové?“ (2Kr 2,1nn)
- Srovnejte vypráv?ní o vzk?íšení u všech ?ty? evangelist?. V ?em se jejich vypráv?ní liší a v ?em jsou naopak shodná?
- Kdo se z biblických postav nechal Ježíšem oslovit, a proto ho pak následoval? (Zacheus, Pavel, Petr, atd.) Znáte jejich p?íbh?hy? Znáte n?koho podobného ze sou?asnosti?

Liturgie

Biblický text k zapamatování

A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto v?ku. (Mt 28,20 b)

Rituál

Jako píse? „matoušovského cyklu“ budeme zpívat, p?íp. recitovat píse? *Neskládejte v mocných nad?ji* (SV 215).

Okénko do bohoslužeb

„Jak se dá uchovat?“ Tak se možná ptal Matouš, když za?ínal psát konec evangelia a p?ál si, aby Ježíš a jeho u?ení nebylo zapomenuto...

Co můžeme udělat například s jablkem, aby nám vydrželo dlouho? Dá se nějak „uchovat“ ?lov?k?

Modlitba

Bože, otevírej naše oči, když nevidíme; otevírej uši, když neslyšíme; otevírej srdce, když je kamenné, tvrdé bez citu. Buď s námi během dne, když jdeme po cestě, když se ocitneme ve tmě. Promlouvej k nám; podpírej nás a slyš nás. Dej, ať se dokážeme spolehnout, že jsi pořád s námi. Amen.

Odkaz na píseň

[Pán z mrtvých vstal, na sebe vzal všechno](#)

[V nebi je trůn \(SV360\)](#)

[Ó hlavo plná trýzní, nečekáš na aplaus](#)

[Zůstať s námi, Pane, když se stmívá](#)

[Svítá nový den \(SV316\)](#)

[Velikonoční \(Zas v nové síle\) \(SV392\)](#)

[Přemohl Ježíš smrti noc, z hrobu vstal](#)

[Buď Bohu všechna chvála, řest a požehnání](#)

[Daniel \(SV266\)](#)

[Vítejte k počtu zpívejme \(EZ667\)](#)

[Zněl pláň v noci té \(SV396\)](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál přece nejdeme sami III \(S Markem + S Matoušem a Lukášem\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Matouš 28](#)